

BOSHLANG'ICH TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINING NAZARIY-METODIK TAYYORGARLIGINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA SHAKLLANTIRISHNING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI

Nurboyeva Fazilat Sarvar qizi,

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Pedagogika yo'nalishi 1- kurs magistranti

Email: nurboyevafazilat65@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0283-3148>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18721222>

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining nazariy-metodik tayyorgarligini integrativ yondashuv asosida shakllantirish muammosi IMRAD tuzilmasi doirasida ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning dolzarbligi zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning ustuvorligi hamda pedagog kadrlar tayyorgarligiga qo'yilayotgan yangi talablar bilan izohlanadi. Nazariy-metodik tayyorgarlikning mazmun-mohiyati ochib berilib, uning pedagogik, psixologik va metodik komponentlari o'zaro integratsiyalashgan tizim sifatida asoslanadi. Tadqiqot jarayonida tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, ilmiy umumlashtirish va konseptual modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Natijada integrativ yondashuv asosida ishlab chiqilgan model bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetensiya, metodik kreativlik va refleksiv tafakkurni rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslandi.

Kalit so'zlar: nazariy-metodik tayyorgarlik, integrativ yondashuv, boshlang'ich ta'lim, kasbiy kompetensiya, pedagogik integratsiya, refleksiv faoliyat.

Аннотация. В статье рассматриваются научно-теоретические основы формирования теоретико-методической подготовки студентов направления начального образования на основе интегративного подхода в структуре IMRAD. Актуальность исследования обусловлена приоритетом компетентностного подхода в современной системе образования и новыми требованиями к профессиональной подготовке педагогических кадров. Раскрывается сущность теоретико-методической подготовки как целостной системы, объединяющей педагогические, психологические и методические компоненты. В ходе исследования использованы методы системного анализа, сравнительного изучения, научного обобщения и концептуального моделирования. Разработанная интегративная модель направлена на формирование профессиональной компетентности, методической креативности и рефлексивного мышления будущих учителей начальных классов.

Ключевые слова: теоретико-методическая подготовка, интегративный подход, начальное образование, профессиональная компетентность, педагогическая интеграция, рефлексивная деятельность.

Abstract. This article examines the scientific and theoretical foundations of forming theoretical and methodological training of primary education students based on an integrative approach within the IMRAD structure. The relevance of the study is determined by the priority of the competence-based approach in modern education and the new requirements for professional teacher training. The essence of theoretical and methodological training is revealed as an integrated system combining pedagogical, psychological, and methodological components. The research methodology includes system analysis, comparative study, scientific generalization, and conceptual modeling. The developed integrative model is aimed at fostering professional competence, methodological creativity, and reflective thinking in future primary school teachers.

Keywords: theoretical and methodological training, integrative approach, primary education, professional competence, pedagogical integration, reflective activity.

Kirish. Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti ta'lim tizimining sifat ko'rsatkichlari bilan bevosita bog'liq bo'lib, ayniqsa pedagog kadrlar tayyorgarligi ushbu jarayonda strategik ahamiyat kasb etadi. Globallashuv, raqamli transformatsiya, bilimlar iqtisodiyoti hamda axborot oqimining keskin ortishi ta'lim tizimini yangicha metodologik asoslarda qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda. Pedagog shaxsiga nisbatan qo'yilayotgan talablar endilikda faqat nazariy bilimlar doirasi bilan cheklanmay, balki kasbiy kompetensiyaning kompleks shakllanishini, metodik moslashuvchanlikni va refleksiv tafakkurni ham qamrab oladi. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni hamda Kadrlar tayyorlash milliy dasturida pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish ustuvor vazifa sifatida belgilanganligi mazkur masalaning normativ-huquqiy asosini tashkil etadi.

Boshlang'ich ta'lim tizimi uzluksiz ta'limning muhim bo'g'ini sifatida shaxs rivojlanishining poydevorini yaratadi. Aynan boshlang'ich bosqichda o'quvchining bilimga munosabati, o'qishga motivatsiyasi, mustaqil fikrlash va muloqot ko'nikmalari shakllanadi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi alohida e'tibor talab etadi. Mazkur tayyorgarlikning markazida nazariy-metodik komponent turadi. Nazariy-metodik tayyorgarlik pedagogik nazariyalarni chuqur o'zlashtirish va ularni amaliy metodik faoliyat bilan uyg'unlashtirishni nazarda tutadi.

Amaliy kuzatishlar va ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida pedagogika, psixologiya va xususiy metodika fanlari ko'pincha mustaqil bloklar sifatida o'qitiladi. Bunday yondashuv talabalarda bilimlar o'rtasidagi ichki mantiqiy bog'liqlikning yetarli darajada shakllanmasligiga olib keladi. Natijada kasbiy tafakkur fragmentar xarakter kasb etadi, pedagogik vaziyatlarni kompleks tahlil qilish qobiliyati sust rivojlanadi. Mazkur muammo nazariy-metodik tayyorgarlikni integrativ yondashuv asosida qayta tashkil etish zaruratini yuzaga keltiradi.

Integrativ yondashuv ta'lim jarayonini yagona tizim sifatida ko'rib, fanlararo aloqadorlikni mustahkamlashga, nazariya va amaliyot birligini ta'minlashga hamda talabaning kasbiy tafakkurini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining nazariy-metodik tayyorgarligini integrativ asosda shakllantirish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'ladi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining nazariy-metodik tayyorgarligini integrativ yondashuv asosida shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslarini ishlab chiqishdan iboratdir. Tadqiqot obyekti sifatida oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy tayyorlash jarayoni, predmet sifatida esa nazariy-metodik tayyorgarlikni integrativ yondashuv asosida shakllantirishning mazmuni, tamoyillari va mexanizmlari belgilandi.

Adabiyotlar sharhi. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining nazariy-metodik tayyorgarligini shakllantirish masalasi zamonaviy pedagogika fanining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, mazkur

muammo asosan uch asosiy metodologik yoʻnalish tizimli yondashuv, kompetensiyaviy paradigma va shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlim konsepsiyasi doirasida oʻrganilgan.

Tizimli yondashuv pedagogik jarayonni yaxlit, oʻzaro bogʻlangan elementlardan iborat murakkab tizim sifatida talqin etadi. L. Bertalanffy tomonidan ishlab chiqilgan umumiy tizimlar nazariyasi[1] har qanday ijtimoiy va pedagogik jarayonni ichki aloqalar va funksional bogʻliqliklar orqali tushuntirish imkonini beradi. Pedagogik tadqiqotlarda ushbu yondashuv oʻquv jarayonining maqsad, mazmun, metod va natija komponentlari oʻrtasidagi uzviylikni asoslashda muhim metodologik asos boʻlib xizmat qiladi. Nazariy-metodik tayyorgarlikni tizim sifatida koʻrib chiqish esa uning strukturaviy va funksional yaxlitligini aniqlashga imkon beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv taʼlim natijalarini qayta talqin qilish zaruratidan kelib chiqqan holda shakllangan. I.A. Zimnyaya [2] kompetensiyani shaxsning bilim, koʻnikma, tajriba va qadriyatlarining integrallashgan sifati sifatida izohlaydi. Mazkur yondashuvga koʻra, pedagog tayyorgarligi faqat nazariy bilimlarni oʻzlashtirish bilan cheklanmasdan, ularni amaliy faoliyatda qoʻllash qobiliyatini ham qamrab olishi lozim. Soʻnggi tadqiqotlarda kompetensiyaviy paradigma pedagogik taʼlim mazmunini modernizatsiya qilishning asosiy omili sifatida eʼtirof etilmoqda. Ayniqsa, boshlangʻich sinf oʻqituvchisining metodik kompetensiyasi uning kasbiy muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy mezonlardan biri sifatida koʻriladi.

Shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlim konsepsiyasi pedagogik jarayon markaziga talabaning individual rivojlanishini qoʻyadi. C. Rogers tomonidan ilgari surilgan gumanistik pedagogika tamoyillari taʼlim jarayonida shaxsning ichki salohiyatini ochish, refleksiya va mustaqil fikrlashni rivojlantirish zarurligini asoslaydi[3]. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda nazariy-metodik tayyorgarlikni shakllantirishda talabaning subyektiv tajribasi, kasbiy motivatsiyasi va oʻzini anglash jarayoni muhim omil sifatida koʻrib chiqiladi.

Shuningdek, pedagogik tadqiqot metodologiyasiga oid manbalarda nazariy modellashtirish va konseptual yondashuvning ahamiyati alohida taʼkidlanadi. J.W. Creswell ilmiy tadqiqot dizaynini ishlab chiqishda tizimlilik, mantiqiylik va metodlararo uygʻunlikni taʼminlash zarurligini qayd etadi[4]. Bu esa nazariy-metodik tayyorgarlik modelini ishlab chiqishda metodologik aniqlik va ilmiy asoslanganlikni taʼminlashga xizmat qiladi.

Tahlil qilingan adabiyotlar shuni koʻrsatadiki, nazariy-metodik tayyorgarlik masalasi turli aspektlarda yoritilgan boʻlsa-da, uni integrativ yondashuv asosida, ayniqsa boshlangʻich taʼlim yoʻnalishi talabalari kesimida tizimli ravishda modellashtirish yetarli darajada tadqiq etilmagan. Mazkur holat tadqiqotning ilmiy yangiligini va dolzarbligini belgilaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot nazariy xarakterga ega boʻlib, unda tizimli yondashuv, kompetensiyaviy paradigma va shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlim konsepsiyasi

metodologik asos sifatida qabul qilindi. Tizimli yondashuv nazariy-metodik tayyorgarlikni o‘zaro bog‘liq va o‘zaro ta’sirlanuvchi elementlardan iborat yaxlit pedagogik tizim sifatida talqin etishga imkon beradi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, tayyorgarlik jarayoni maqsad, mazmun, metod, vosita va natija komponentlarining integratsiyalashgan birligida amalga oshiriladi. Pedagogik tizimning ichki tuzilishi va funksional aloqalarini aniqlashda umumiy tizimlar nazariyasi tamoyillariga tayanildi[1].

Kompetensiyaviy paradigma ta’lim natijasini faqat nazariy bilimlar majmui sifatida emas, balki amaliy faoliyat jarayonida namoyon bo‘ladigan integrallashgan sifat kompetensiya sifatida talqin etadi. Mazkur yondashuv bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchisining kasbiy faoliyatga tayyorgarligini bilim, ko‘nikma, malaka va qadriyatlar uyg‘unligida shakllantirishni nazarda tutadi[2]. Shu bois tadqiqotda nazariy-metodik tayyorgarlik mazmuni kasbiy kompetensiyalar tizimi bilan uzviy bog‘liq holda ko‘rib chiqildi.

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim konsepsiyasi talabaning individual xususiyatlari, kasbiy ehtiyojlari, motivatsiyasi va rivojlanish dinamikasini hisobga olishni talab etadi. Ushbu yondashuv asosida o‘quv jarayonida refleksiv faoliyat, mustaqil fikrlash va metodik kreativlikni rivojlantirishga alohida e’tibor qaratildi[3]. Nazariy-metodik tayyorgarlikni loyihalashda talabaning subyektiv tajribasi va kasbiy o‘zini anglash jarayoni muhim omil sifatida belgilandi.

Tadqiqot jarayonida pedagogik va psixologik adabiyotlar kontent-tahlil qilindi, me’yoriy-huquqiy hujjatlar o‘rganildi, mavjud o‘quv dasturlarining mazmuni qiyosiy tahlil asosida baholandi. Qiyosiy tahlil orqali an’anaviy va integrativ yondashuvlarning ustun hamda zaif tomonlari aniqlashtirildi. Shuningdek, konseptual modellashtirish metodi asosida nazariy-metodik tayyorgarlikning integrativ modeli ishlab chiqildi. Modelning tarkibiy qismlari (maqsadli, mazmuniy, jarayonli va natijaviy bloklar) o‘zaro funksional bog‘liqlikda tavsiflandi.

Ilmiy umumlashtirish, mantiqiy tahlil va sintez metodlari orqali olingan natijalar tizimlashtirildi hamda nazariy xulosalar shakllantirildi. Tadqiqot metodologiyasi zamonaviy pedagogik tadqiqotlar metodikasi tamoyillariga mos ravishda tashkil etildi[4].

Natijalar va muhokama. Tadqiqot natijalari nazariy-metodik tayyorgarlikning mazmunini an’anaviy talqindan kengroq yondashuv asosida ko‘rib chiqish zarurligini ko‘rsatdi. Tahlillar shuni tasdiqladiki, mazkur tayyorgarlik jarayoni faqat pedagogik nazariyalar va didaktik tamoyillarni o‘zlashtirish bilan cheklanmasligi lozim. U, avvalo, o‘zlashtirilgan nazariy bilimlarni real metodik vaziyatlarda qo‘llay olish, pedagogik muammolarni mustaqil hal qilish va ta’lim jarayonini moslashtira olish kompetensiyasini shakllantirishni nazarda tutadi. Pedagogika nazariyasida ta’kidlanganidek, nazariya va amaliyot o‘rtasidagi uzilish kasbiy faoliyat samaradorligining pasayishiga olib keladi.[5]

O‘rganishlar shuni ko‘rsatdiki, boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishida ko‘pincha nazariy fanlar va metodik fanlar alohida-alohida o‘qitiladi, bu esa talabaning bilimlarini

tizimlashtirishda muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi. Natijada talabalar nazariy tushunchalarni bilgan holda, ularni amaliy dars jarayonida samarali qo'llashda yetarli tajribaga ega bo'lmaydi. Shu sababli nazariya va metodikani integratsiyalashgan holda tashkil etish pedagogik jihatdan asosli va metodologik jihatdan zarur ekanligi aniqlandi.[6]

Integrativ yondashuv asosida ishlab chiqilgan model uch asosiy komponent mazmuniy integratsiya, metodik integratsiya va reflektiv integratsiya birligida shakllantirildi. Mazmuniy integratsiya fanlararo aloqadorlikni mustahkamlash orqali bilimlarning tizimli va mantiqiy shakllanishini ta'minlaydi. Bu jarayonda pedagogika, psixologiya va xususiy metodika fanlari o'zaro uyg'unlashtiriladi. Ilmiy manbalarda qayd etilishicha, fanlararo integratsiya bilimlarning barqarorligi va chuqurligini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi.[7]

Metodik integratsiya nazariy bilimlarni konkret pedagogik vaziyatlarda qo'llashni nazarda tutadi. Bu bosqichda talaba o'quv jarayonini loyihalash, dars ishlanmalarini ishlab chiqish, innovatsion metodlardan foydalanish va ta'lim natijalarini baholash ko'nikmalarini egallaydi. Nazariy bilim va metodik faoliyat o'rtasidagi uyg'unlik kasbiy kompetensiyaning shakllanish darajasini belgilaydi.

Reflektiv integratsiya esa talabaning o'z kasbiy faoliyatini tahlil qilish, baholash va takomillashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Refleksiya pedagogik jarayonning sifat ko'rsatkichlarini oshirishda muhim mexanizm sifatida e'tirof etiladi.[8] Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, reflektiv faoliyatni tizimli tashkil etish talabada o'z-o'zini rivojlantirish ehtiyojini kuchaytiradi hamda metodik kreativlikni rag'batlantiradi.

Umumiy tahlil natijalari asosida quyidagi ilmiy xulosalar shakllantirildi: Nazariy-metodik tayyorgarlikni alohida komponentlar yig'indisi sifatida emas, balki ichki mantiqiy bog'liqlikka ega yaxlit kasbiy tizim sifatida talqin etish zarur; Integrativ model nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni kamaytirishga xizmat qiladi; Mazmuniy, metodik va reflektiv integratsiya birligi kasbiy moslashuvchanlik va pedagogik kreativlikni shakllantiradi; Integratsiyalashgan yondashuv boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishning metodologik asoslaridan biri hisoblanadi.

Natijada talabada kasbiy moslashuvchanlik, metodik kreativlik, pedagogik vaziyatlarni kompleks baholash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati shakllanishi ilmiy jihatdan asoslab berildi.

Xulosa va tavsiyalar. Olingan natijalar zamonaviy pedagogik tadqiqotlar bilan uyg'unlikda ekanligi kuzatildi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich ta'lim yo'nalishidagi pedagogik tayyorgarlikni samarali amalga oshirish uchun integratsiya konsepsiyasi nafaqat mazmuniy, balki metodik va tashkiliy jihatlarni ham qamrab olishi lozim. Mazmuniy integratsiya talabaning fanlararo bilimlarini tizimli va mantiqiy bog'langan holda shakllantirishga xizmat qiladi, bu esa boshlang'ich sinf o'quvchilariga ta'lim berish jarayonida pedagogik faoliyatning sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Metodik integratsiya esa nazariy bilimlarning amaliy vaziyatlarda qo'llanilishini ta'minlaydi. Masalan, pedagogika, psixologiya va xususiy metodika fanlarida o'rganilgan kontseptsiyalar dars loyihalarida, mashg'ulotlarda va interfaol pedagogik texnologiyalarni qo'llashda uyg'unlashtiriladi. Shu tarzda talabanning nazariy bilimlari faqat qog'ozda qolmay, real dars jarayonida qo'llash qobiliyatiga ega bo'ladi.

Tashkiliy jihatdan integrativ tayyorgarlik o'quv jarayonining tuzilishini ham yaxlitlashga xizmat qiladi. Oliy ta'lim muassasalarida darslar, seminarlar, amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya ishlarini integratsiyalashgan tizimda tashkil etish talabada mustaqil fikrlash, pedagogik qaror qabul qilish va kasbiy kreativlikni rivojlantirish imkonini yaratadi. Bu esa bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining nafaqat bilimdon, balki faol va moslashuvchan pedagog sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Ayniqsa, boshlang'ich ta'limning ko'p fanli tabiati integrativ tayyorgarlikni zarur pedagogik shart sifatida namoyon qiladi. Bo'lajak o'qituvchi bir vaqtning o'zida ona tili, matematika, atrof-muhitni o'rganish, san'at va tarbiya kabi fanlarni o'qitishga tayyorlanadi. Shu sababli uning bilimlari fragmentar tarzda emas, balki o'zaro bog'langan, mantiqiy va tizimli shaklda rivojlanishi zarur. Talabanning kasbiy tafakkuri mazmuniy, metodik va reflektiv komponentlar uyg'unlashgan holda shakllanganda pedagogik faoliyatning samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Natijada, integrativ tayyorgarlik nafaqat talabada nazariy bilimlarni uyg'unlashtirish, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish, pedagogik vaziyatlarni kompleks baholash va innovatsion yondashuvlarni qo'llash imkonini beradi. Bu esa bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini mustahkamlash va boshlang'ich ta'lim sifatini yaxshilashda muhim omil hisoblanadi.

Tavsiyalar: Tadqiqot natijalariga asoslanib, bir nechta amaliy tavsiyalar taklif etiladi:

1. Nazariy-metodik tayyorgarlikni integrativ asosda tashkil etish. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalari uchun tayyorgarlik jarayonida pedagogika, psixologiya va xususiy metodika fanlarini alohida o'qitish emas, balki ularni mazmun va metodika jihatidan birlashtirish tavsiya etiladi. Integratsiyalashgan yondashuv talabanning nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish qobiliyatini rivojlantiradi, shuningdek, pedagogik vaziyatlarni kompleks baholash va hal qilish imkoniyatini oshiradi.[5]

2. Mazmuniy va metodik integratsiyani kuchaytirish. Dars va amaliy mashg'ulotlar loyihalashda fanlararo bog'liqlikni ta'minlash, nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzviylikni yaratish tavsiya etiladi. Masalan, pedagogika nazariyasida o'rganilgan ta'lim tamoyillari metodika mashg'ulotlarida dars ishlanmalarida aks ettirilishi lozim. Shu orqali talaba bilimlarni tizimli va mantiqiy tarzda egallaydi.[6]

3. Reflektiv faoliyatni rivojlantirish. Talabalarni o'z kasbiy faoliyatini tahlil qilish, baholash va takomillashtirishga o'rgatish zarur. Reflektiv integratsiya talabanning o'zini

anglash, kasbiy kreativlik va mustaqil fikrlash qobiliyatini oshiradi.[7] Bu pedagogik tayyorgarlikning sifatini sezilarli darajada oshiradi.

4. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish. Nazariy-metodik tayyorgarlik jarayonida kompetensiyaviy yondashuvni qo‘llash tavsiya etiladi. Bu bilim, ko‘nikma va malakalarni faoliyatda uyg‘unlashtirishni ta‘minlaydi va boshlang‘ich sinf o‘qituvchisining kasbiy moslashuvchanligini oshiradi.[8]

5. O‘quv dasturlarini modernizatsiya qilish. Oliy ta‘lim muassasalarida boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi uchun o‘quv dasturlarini integrativ va kompetensiyaviy tamoyillarga moslashtirish tavsiya etiladi. Amaliy mashg‘ulotlar va dars loyihalarini rejalashtirishda talabaning individual ehtiyojlari, rivojlanish darajasi va qiziqishlarini hisobga olish lozim.

6. Ilmiy-amaliy sinovlarni amalga oshirish. Taklif etilgan integrativ modelni empirik tekshirish, uning samaradorligini aniqlash va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish tavsiya etiladi. Bu kelajakda modelni rivojlantirish va boshlang‘ich ta‘lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Bertalanffy L. *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. New York: George Braziller, 1968.
2. Зимняя И.А. *Ключевые компетенции как результат образования*. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.
3. Rogers C. *Freedom to Learn*. Columbus: Charles Merrill, 1969.
4. Creswell J.W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Thousand Oaks: Sage Publications, 2014.
5. Xoliqov A. *Pedagogika nazariyasi va tarixi*. Toshkent: O‘qituvchi, 2011.
6. To‘xtaxodjayev N. *Umumiy pedagogika*. Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
7. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. *Pedagogik texnologiya asoslari*. Toshkent: O‘qituvchi, 2004.
8. Qosimov O. *Pedagogik mahorat*. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2012.
9. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. *Pedagogik texnologiya asoslari*. Toshkent: O‘qituvchi, 2004.